

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Шамара Ірина Миколаївна

канд. екон. наук, доцент

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

мн. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

email: shamara@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000000224319185>

Гапоненко Ганна Ігорівна

канд. екон. наук, доцент

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

мн. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

e-mail: a.i.gaponenko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8998-4795>

Левіна Маргарита Олексіївна

студентка

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

мн. Свободи, 6, м. Харків, Україна, 61022

email: rita.lyova@gmail.com

У сучасному світі відпочинок та туризм несуть у собі більшою мірою соціальну цінність. Розвиток туристичної діяльності в регіоні є частиною соціально-економічного комплексу, та безпосередньо впливає на такі сектори, як промисловість, торгівля транспорт, сільське господарство та виробництво товарів народного споживання і є одним із перспективних напрямків в формуванні ВВП економіки. Саме наявні туристичні ресурси та головні об'єкти туристичної інфраструктури створюють необхідність для детального вивчення та аналізу їх стану використання та перспектив в туристичній діяльності. У статті аналізується сучасний стан розвитку, проблеми та перспективи туристичної індустрії Полтавської області. Предметом дослідження статті є особливості розвитку туризму в Полтавській області. Мета полягає у виявленні особливостей, проблем та перспектив розвитку туризму в Полтавській області. Завдання: виявлення особливостей ринку туристичних послуг Полтавщини та перспектив розвитку туристичних послуг. Використовуються наступні загальнонаукові методи: аналітичний, статичний, описовий, порівняльний. Отримано такі результати: на основі проведеного дослідження, було виявлено, що Полтавщини має потужний туристичний потенціал, проте має і слабкі сторони в розвитку туризму. Доведено, що Полтавська область може запропонувати конкурентоспроможні туристичні продукти за всіма перспективними туристичними напрямками та має всі можливості успішного виходу на туристичний ринок при умові подолання наявних проблем. Висновки: необхідним є підвищення рівня основних напрямів стимулювання туристичної діяльності, що сприятиме зміцненню економіки, наповненню бюджету, створенню потужної туристичної галузі та збереженню історико-культурної спадщини.

Ключові слова: динаміка туристичних потоків, індустрія туризму, туризм, туристична інфраструктура, туристичний ринок, SWOT-аналіз.

Постановка проблеми. Туристичний ринок набуває дедалі більшого значення для розвитку світової економіки. У багатьох державах обслуговування рекреантів стало не лише самостійною галуззю економіки, але й життєво необхідною формою задоволення потреб людини. Регіональна туристична політика здійснюється в межах загальної національної політики, але максимально враховує специфіку туристичної пропозиції та попиту, сучасний і прогнозований рівень розвитку туризму в регіонах і окремих центрах.

Основними цілями даної політики є створення конкурентоспроможного туристичного продукту, у якому бережливо використовувалися б привабливі елементи

місцевої спадщини, а соціально-економічного ефекту від розвитку туризму збільшувався б.

Аналіз досліджень та публікацій.

Дослідженням розвитку туристичної діяльності на міжнародному рівні займаються такі українські вчені як О. О. Бейдик, В. І. Биркович, О. О. Любіцева, М. П. Мальська, А. Ю. Парфіненко та ін. Серед зарубіжних вчених питання міжнародного туризму розглядали такі вчені як А. Ю. Александрова, Є. Н. Артемова, В. О. Квартальнов. Важливим є науковий вклад учених кафедри туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна: Г. І. Гапоненко,

О. В. Євтушенко, І. С. Посохов, І. М. Шамара, С. О. Юрченко та ін.

Мета статті полягає у виявленні особливостей, проблем та перспектив розвитку туризму в Полтавській області.

Виклад основного матеріалу. За офіційною статистикою, Полтавську область відвідало 36847 туристів за 2019 рік, проте за оцінками експертів, дані є неповними. Крім того, звіти враховують лише туристів, які скористались послугами полтавських туристичних організацій. За даними Департаменту культури і туризму в Полтавській

області, протягом 1 півріччя 2019 року Полтавщину відвідало 2305800 осіб, з них – 2700 – іноземні туристи.

Як видно з графіку (Рис. 1), туризм в регіоні не залишився без впливу кризи 2008 року, а також подій 2014 року, але після 2015 року, кількість туристів знову почала зростати. Нажаль, кількість туристів, які в'їжджають на територію Полтавської області, користуючись послугами інших туристичних фірм чи самостійно, наразі не відстежується та не публікується.

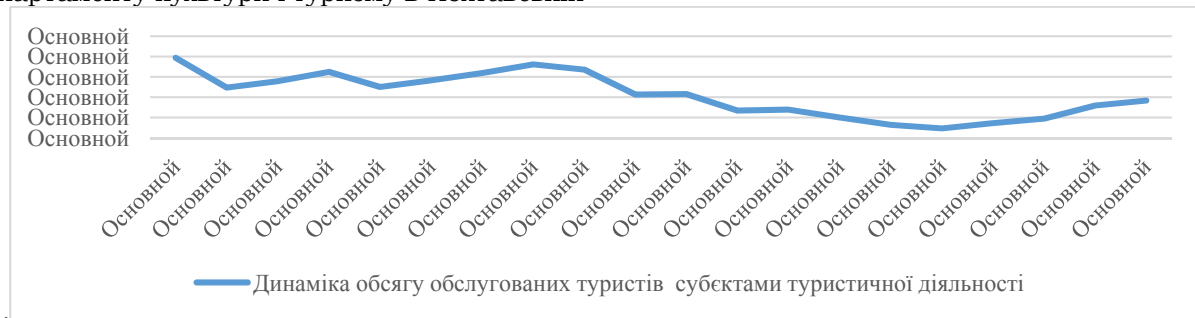

Рис. 1. Динаміка обсягу обслугованих туристів суб'єктами туристичної діяльності Полтавської області [1]

У таблиці нижче наведено офіційні показники туристичних потоків Полтавської області, що відображають статистику прибуттів за останні 9 років. Проте, точні статистичні

спостереження чи цільові соціологічні дослідження у цьому напрямку, на жаль, не проводяться.

Таблиця 1

Туристичні потоки Полтавської області

Роки	Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами	Із загальної кількості туристів:		
		Іноземні туристи	туристи-громадяни України, які вийжджали за кордон	Внутрішні туристи
2010	43049	636	15994	26419
2011	26887	389	11682	14816
2012	27895	165	14565	13165
2013	20125	119	16228	3778
2014	12947	87	11476	1384
2015	9497	95	8811	591
2016	14608	207	13576	825
2017	19032	175	17884	973
2018	32007	1491	28392	2124
2019	36847	80	35739	1028

Складено авторами за матеріалами: [1]

Що стосується транспорту, на території Полтавщини можна скористатись будь-яким (за винятком морського) видом транспорту. Присутні такі види: залізничний, автомобільний, річковий, трубопровідний, повітряний. Провідне місце у перевезенні пасажирів в області належить – автомобільному, електричному і залізничному транспорту (Рис. 2).

Для нормального обслуговування туристів потрібна розвинена саме туристична інфраструктура. Першочерговою є наявність туристичних інформаційних центрів, які

надають інформацію про регіон. Загалом на території області налічується 12 ТЦЦів, 5 з них – у Полтаві.

За інформацією Департаменту культури і туризму Полтавської обласної державної адміністрації, станом на 01.11.2019 р., в області налічувалось 79 готелів різного рівня комфортності, проте за офіційною статистикою – 44 заклади колективного розміщення. Номерний фонд готельних підприємств складає 900 номерів. Останнім часом популярності набирає подорожна оренда житла. За оцінками експертів, вони можуть

запропонувати для розміщення туристів 3500 місць. Винаймання квартир у таких власників відбувається, як правило, без оформлення відповідних документів, без обліку споживачів послуг і без сплати податків (у тому числі

туристичного збору). Найпопулярнішим сервісом для цього є сайт <https://www.airbnb.ru>. Проте можна звернутись безпосередньо до власника або в спеціалізоване агентство.

Джерело: Полтавський регіональний центр з інвестицій та розвитку

Рис. 2. Транспортна інфраструктура Полтавщини [3]

Як можна побачити з Рис. 3, кількість туристів, які користувались послугами колективних засобів розміщення, зростає, хоча кількість готелів щороку зменшується.

На території області нараховується 16 спеціалізованих рекреаційних закладів. Окрім них санаторно-курортних закладів – 12, дитячих оздоровчих закладів – 782, центрів активного відпочинку – 12, центрів туристичної інформації – 15. Нажаль, останні дані були оприлюднені за 2017 рік.

Туристичні послуги на території області надають 107 суб'єктів туристичної діяльності, у тому числі: туроператорів – 16, турагентів – 91. На території області зареєстровано близько 219

суб'єктів підприємницької діяльності, як юридичних так і фізичних осіб, які надають послуги громадського харчування (ресторани, кафе, бари та ін.). Проте лише не більше 30 % із них мають достатньо високий рівень якості послуг. Саме цю невелику кількість можна вважати як придатні та пріоритетні для обслуговування туристів.

Загалом за 2018 рік в області послуг з тимчасового розміщення та організації харчування було реалізовано на 475280,8 тис. грн (у 2019 – на сумму 482971,8 тис. грн), послуг, пов'язаних з мистецтвом, спортом та розвагами й відпочинком було надано на 38750,5 тис. грн (у 2019 – 50905,6 тис. грн).

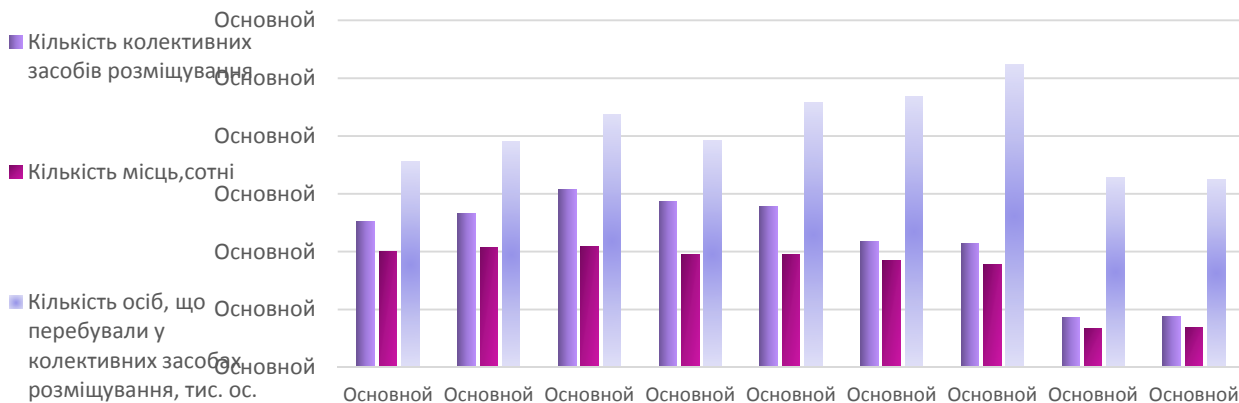

Рис. 3. Динаміка показників діяльності засобів розміщення в Полтавській області [1]

Санаторно-курортні та оздоровчі заклади

Роки	Санаторії та пансіонати з лікуванням		Санаторії-профілакторії		Будинки і пансіонати відпочинку		Бази та інші заклади відпочинку	
	всього	у них ліжок, тис.	всього	у них ліжок, тис.	всього	у них місць, тис.	всього	у них місць, тис.
2010	13	3,7	7	0,4	2	0,4	7	0,5
2011	13	3,7	6	0,4	2	0,4	7	0,6
2012	13	3,7	5	0,4	1	-	10	0,6
2013	13	3,7	5	0,4	1	-	11	0,7
2014	13	3,7	5	0,4	1	-	11	0,7
2015	13	3,7	2	0,3	1	-	12	0,7
2016	13	3,5	2	0,3	-	-	13	0,8
2017	13	3,4	2	0,3	-	-	12	0,8

Складено авторами за матеріалами: [1]

Частка даних послуг в Полтавській області на тлі України становить – 1,65% та 0,7% відповідно (середньорічний показник), а у 2019 році – 1,43% та 0,75%. Можна зробити висновок, що хоч Полтавщина і реалізувала кількість послуг більшу, ніж минулоріч, проте на рівні країни, частка області значно зменшилась, що свідчить про те, що Україна також не зупиняється на досягнутому розвитку

рівня реалізації послуг. Окремо потрібно сказати, що пандемія 2020 року вкрай негативно вплинула на реалізацію послуг в області. Полтавська область реалізувала всього лише 0,7% послуг з тимчасового розміщення та організації харчування від показника країни, що доводить, що області потрібно реалізовувати свої перспективи. Більш детальна інформація наведена в табл. 3.

Таблиця 3

Кількість реалізованих послуг поквартально в Полтавській області

	Обсяг реалізованих послуг, тис.грн	У т.ч. реалізовано послуг населенню, тис.грн	рік	квартал	Частка в обсязі України, %
Тимчасове розміщення, організація харчування	89493.5	75385.4	2018	1	1.5
	133772.4	99753.1	2018	2	1.8
	142477.7	107457.0	2018	3	1.7
	109537.2	87046.7	2018	4	1.5
	97517.6	81590.4	2019	1	1.3
	117444.5	82982.7	2019	2	1.4
	142254.8	102615.1	2019	3	1.5
	125754.9	103200.4	2019	4	1.5
	38870.2	21589.6	2020	1	0.7
15293.5	7117.1	2020	2	0.6	
Мистецтво, спорт, розваги, відпочинок	8243.1	5432.3	2018	1	0.6
	8830.1	5512.9	2018	2	0.7
	8336.7	5060.5	2018	3	0.6
	13340.6	8417.8	2018	4	0.9
	12594.6	6161.2	2019	1	0.8
	10138.2	5849.5	2019	2	0.6
	12324.1	6048.5	2019	3	0.7
	15848.7	9061.1	2019	4	0.9
	6944.5	3258	2020	1	0.4
1136	621.4	2020	2	0.2	

Складено авторами за матеріалами: [1]

Основними проблемами в розвитку туристичної галузі є відсутність позитивного

іміджу України в цілому та Полтавського регіону в тому числі. Ці фактори впливають

зокрема на відпочинок. Також великою проблемою для реалізації та туристичного продукту значущим недоліком є відсутність необхідних рекламних заходів, низька поінформованість споживачів.

Найголовнішим стримуючим фактором розвитку туризму в області для залучення інвестицій є недостатній розвиток саме житлово-комунального господарства в районних центрах та селищах області. Відсутність каналізаційних мереж та очисних споруд, а також газифікації та опалення в деяких населених пунктах дещо стримують інвесторів від вкладання капіталу в галузі, зокрема й туристичну, на Полтавщині. Тому ці питання залишаються найактуальнішими для вирішення на місцях.

Стосовно спеціальної інфраструктури, необхідно підкреслити, що пункти масової зупинки під час туристичних екскурсій, а також необхідних для їх проведення оглядових майданчиків – фактично відсутні. А більшість з тих, що можна знайти не відповідають сучасним вимогам, недостатньо облаштовані і мають низьку пропускну здатність [3].

Хоча впроваджуються програми розвитку туризму, галузь фінансується як з обласного, так із міських/районних бюджетів, але кількість спеціалістів даної сфери все ще залишається на невисокому рівні. Відтак розроблено та використовуються 20 офіційних туристичних маршрутів в області.

Проте мережа культури області на разі нараховує 1738 закладів та установ. Розвиток галузі в регіоні здійснюється за планом двох програм: Комплексної Програми розвитку культури, мистецтва та охорони культурної спадщини в Полтавській області на 2018-2020 роки та за Програмою збереження, вивчення та популяризації Більського городища на період 2018–2022 років. Дані програми були затверджені рішенням вісімнадцятої сесії сьомого скликання Полтавської обласної ради від 22 грудня 2017 року № 584.

На утримання галузі культури області з усіх рівнів бюджету виділені кошти в сумі 628411,0 тис. грн. На забезпечення організації та проведення культурно-мистецьких і просвітницьких заходів з обласного бюджету у поточному році виділено 6612,3 тис. грн. (дана сума у 3,2 рази перевищує минулорічну).

Для надання послуг туристам відкрито 145 музейних закладів, з них 38 комунальних, 1 національний та 106 музеїв, які працюють на громадських засадах. В них зберігається понад 500 тисяч експонатів, що належать до музейного фонду України.

Туристично-рекреаційний потенціал області успішно презентовано під час багатьох заходів:

- XXV туристичної виставки «NA STYKU KULTUR», 22-24 березня 2019 РОКУ В М. Лодзь, Польща.

- 25 ювілейної Міжнародної туристичної виставки UITT-2019, 27-29 березня 2019 року, м. Київ.

- 4 Міжнародного туристичного тижня, конференції «Туризм як інструмент міжкультурної взаємодії», 11-12 квітня 2019 року, м. Одеса.

- VII Центральньо-Українського музейно-туристичного фестивалю та Міжрегіональної туристичної виставки, 19-20 квітня 2019 року, м. Кропивницький.

- XI Міжнародного туристичного форуму «Харків: партнерство і туризм», 24-26 травня 2019 року, м. Харків.

- Фестивалю «Чарівна симфонія козацтва», 31 серпня – 1 вересня 2019 року, с. Омельник.

- XVIII Міжнародної туристичної виставки-ярмарку «Тур'євроцентр», 19 вересня, м. Ужгород.

- 26 Міжнародного туристичного салону UITM «Україна», 2-4 жовтня 2019 року, м. Київ.

Станом на 2020 р. підготовлено проекти установчих документів та розглянуто на засіданні Кабінету Міністрів України питання про створення Всеукраїнського Центру вишивки та килимарства в смт Решетилівка, що передбачає підтримку ремесл та народних умільців, що в свою чергу буде ще однією сходинкою на шляху до підтримки та покращення стану туристичної галузі в регіоні. Місцеві органи самоврядування і надалі здійснюватимуть активну підтримку культурних ініціатив в області [2].

З метою визначення основних чинників впливу та формулювання стратегічних напрямків розвитку туристичної галузі Полтавської області, було проведено SWOT-аналіз. За його результатами можна зробити висновок, що Полтавщина має всі умови для того, щоб стати потужним туристичним центром. Керівництво області переконане, що туристична галузь може і повинна стати гарним джерелом для наповнень місцевих бюджетів та розвитку територій. Проте водночас, для активізації туризму в регіоні необхідним є залучення інвестицій в інфраструктуру, підтримка та відновлення історичних та культурних пам'яток, створення нових цікавих маршрутів та об'єктів. Місцева влада готова підтримати території, які прагнуть розвивати туризм як організаційно, так і фінансово.

Для того, щоб змінити негативний імідж України в цілому та Полтавського регіону зокрема щодо відпочинку, на нашу думку, необхідно розробити та впровадити ряд рекламних та стимулюючих заходів з метою створення нового іміджу, який би допоміг відкрити для масового рекреанта українські природні рекреаційні ресурси, культуру та етнос народу, що проживає на її просторах.

SWOT-аналіз Полтавської області

Сильні сторони (внутрішні)	Слабкі сторони (внутрішні)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Унікальна спадщина, яка несе загальноукраїнську та міжнародну цінність. 2. Наявність потенційно брендovих об'єктів і продуктів. 3. Економічно розвинений регіон. 4. Вигідне транспортне розташування (автошляхи та залізничні шляхи). 5. Наявність значної кількості об'єктів і територій заповідного фонду. 6. Власні енергетичні, промислові, будівельні потужності. 7. Досить високий рівень концентрації людського капіталу, наявність наукових. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Низька якість комерційних та окремих комунальних та муніципальних послуг. 2. Недостатній асортимент туристичних послуг. 3. Низька активність у сфері туризму, розвитку клієнто-орієнтованого малого та середнього бізнесу. 4. Низький рівень кооперації у сфері послуг. 5. Брак професійних кадрів у системі управління. 6. Неefективний маркетинг у сфері туризму та промоції.
Можливості (зовнішні)	Загрози (зовнішні)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Доступність сучасних інформаційних. Технологій та їхній подальший розвиток. 2. Збільшення попиту на туристичні. 3. Близькість обласних центрів та ринків збуту. 4. Подальший розвиток партнерських відносин з містами-побратимами та іншими регіонами. 5. Розвиток державно-приватного партнерства. 6. Зацікавленість проектами розвитку туризму з боку громадських організацій. 7. Зацікавленість історико-культурною спадщиною з боку української діаспори, та зарубіжних представників інших національних меншин. 8. Альтернативні джерела фінансування проектів. 9. Співпраця з іншими регіонами. 10. Наявність постійного попиту з боку жителів області. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неналежний стан транспортної інфраструктури країни, низька якість послуг з перевезення. 2. Немоżliвість фінансування проектів через нерівноцінний розподіл бюджету «центр-регіони». 3. Конкуренція з боку інших міст і регіонів України. 4. Неefективне державне управління туристичною галуззю в цілому. 5. Поглиблення макроекономічних кризових явищ на національному та світовому ринках. 6. Відсутність підтримки ініціатив місцевої влади у сфері розвитку туризму з боку бізнесу та громадськості, центральних органів влади.

Дуже важливим кроком для розвитку туристичного потенціалу Полтавського регіону стало підписання Меморандуму про співпрацю 16 громад Кобеляцького, Новосанжарського, Решетилівського та Козельщинського району, що дозволить вивести розвиток туризму на новий якісний рівень завдяки кооперації та взаємопідтримці даних районів [5].

Згідно стратегії розвитку туризму та курортів у Полтавській області на 2019 – 2029 роки пріоритетними напрямками розвитку туристичної галузі Полтавщини у довгостроковій стратегічній перспективі визначаються види туризму, наведені в Таблиці 5.

Таблиця 5

Пріоритетні напрями розвитку туристичної галузі Полтавщини

Вид туризму	Зміст стратегії/перспективи
Пізнавальний туризм	Розвиток головних туристичних магнітів регіону: музею-заповідника українського гончарства в Опішному, заповідника «Більськ», музею-заповідника М.В. Гоголя, Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського та унікальної вишивки «білим по білому» з технікою виготовлення квіткових гобеленів у м. Решетилівці, тощо
Подієвий туризм	Організація та проведення вже традиційних для регіону заходів: гастрономічної гостинності Полтавщини, Дня Європи, «Гелон-фесту», Решетилівської весни, Купальських гулянь на батьківщині М.В. Гоголя, Меридіану, Відпочивайте на Полтавщині

Вид туризму	Зміст стратегії/перспективи
Діловий туризм	Облаштування конференц-залів на базі Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського, Історико-культурного заповідника «Більськ», Національного музею-заповідника М.В. Гоголя
Сільський зелений туризм	Надання підтримки у створенні та популяризації об'єктів сільського зеленого туризму на території с. Більськ, с. Кривої руди, с. Пивихи, м. Кременчука, смт Нових Санжар, м. Миргорода, м. Хорол та м. Зінькова.

Складено авторами за матеріалами: [3]

Зрозуміло, що з метою збільшення обсягів інвестування, кількості робочих місць, надходжень до бюджетів усіх рівнів, зростання якості життя населення необхідно створювати сприятливі умови, які б допомагали в залученні зовнішніх та внутрішніх інвестицій, а також грантів (зокрема, Європейського фонду розвитку українського села) для впровадження інвестиційних та інноваційних проєктів, що були б спрямовані на розвиток та покращення туристичної інфраструктури, підтримку середнього та малого підприємництва у сфері туризму і діяльності курортів, забезпечення їх просування, що в свою чергу допомогло б галузі

розвиватися в цілому та надавати покращені послуги.

З метою популяризації туризму на Полтавщині також було розроблено новий туристичний логотип Полтави. На сайті «Полтава туристична» розмістили його зображення, яке хотіли б використовувати під час проведення офіційних заходів, а також друкувати на листівках та зображати на сувенірах міста. Зазначається, що для міського бюджету розробка логотипу нічого не коштувала. Логотип поєднує у собі елементи герба міста та квітковий розпис. Виконано його у формі літери «П» зеленого кольору (рис.5) [4].

ПОЛТАВА

Рис. 5. Туристичний логотип Полтави [4]

Вважаємо, що для розвитку туризму в регіоні необхідно:

- здійснювати підготовку кваліфікованих спеціалістів;
- здійснювати рекламно-інформаційну підтримку;
- продовжувати реалізовувати програми із захисту довкілля та культурної спадщини і надбань народу;
- постійно співпрацювати з вищими навчальними закладами області щодо підготовки фахівців туристичної галузі шляхом співпраці в організації практичних та організаційно-масових заходів;
- удосконалювати систему підготовки кадрів для сфери туризму і діяльності курортів шляхом проведення семінарів, «круглих столів», конференцій тощо для представників туристичного бізнесу області.

Для того, щоб подолати невідповідність об'єктів туристичної інфраструктури та туристичних послуг сучасним вимогам щодо технічної та функціональної якості, необхідно здійснювати моніторинг туристичних ресурсів області, формувати та вводити відповідний облік. Це забезпечить збереження та раціональне й ефективне використання цінних туристичних ресурсів області, їх доступність для всіх категорій населення, формування сприятливого туристичного іміджу, а також допоможе створити передумови для формування конкурентоспроможного обласного туристичного продукту.

Виконання вищезазначених завдань зумовить прискорений розвиток рекреаційно-туристичного комплексу області, зробить його конкурентоспроможним, життєздатним та самоокупним, створить сприятливий клімат для споживача та зацікавленість для інвесторів.

PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF THE TOURIST MARKET OF POLTAVA REGION

Irina Shamara, Ph.D (Economics), Associate Professor, V. N Karazin Kharkiv National University, 6, Svobody Sq., Kharkiv, Ukraine, 61022, email: shamara@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000000224319185>

Hanna Haponenko, Ph.D (Economics), Associate Professor, V. N. Karazin Kharkiv National University, Svobody sq., 6, Kharkiv, Ukraine, 61022, e-mail: a.i.gaponenko@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8998-4795>

Marharyta Levina, std., V. N. Karazin Kharkiv National University, Svobody sq., 6, Kharkiv, Ukraine, 61022, email: rita.lyova@gmail.com

In today's world, recreation and tourism have a greater social value. The development of tourism activities in the region is part of the socio-economic complex, and directly affects sectors such as industry, trade, transport, agriculture and production of consumer goods and is one of the promising areas in the formation of the economy's GDP. It is the existing tourist resources and the main objects of tourist infrastructure that create the need for a detailed study and analysis of their state of use and prospects in tourist activity. The article analyzes the current state of development, problems and prospects of the tourism industry of Poltava region. The subject of the article is the peculiarities of tourism development in Poltava region. The aim is to identify the features, problems and prospects of tourism development in Poltava region. Tasks: identification of features of the market of tourist services of Poltava region and prospects of development of tourist services. General scientific methods are used: analytical, static, descriptive, comparative. The following results were obtained: based on the study, it was found that Poltava region has a strong tourism potential, but also has weaknesses in tourism development. It is proved that Poltava region can offer competitive tourist products in all promising tourist areas and has all the opportunities to successfully enter the tourist market, provided that the existing problems are overcome. Conclusions: it is necessary to increase the level of the main areas of stimulating tourism, which will strengthen the economy, fill the budget, create a strong tourism industry and preserve the historical and cultural heritage.

Key words: dynamics of tourist flows, tourism industry, tourism, tourist infrastructure, tourist market, SWOT-analysis.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКОГО РЫНКА ПОЛТАВСКОЙ ОБЛАСТИ

Шамара Ирина Николаевна, канд.экон.наук, доцент, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, пл. Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, email: shamara@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000000224319185>

Гапоненко Анна Игоревна, канд.экон.наук, доцент, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, площадь Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, e-mail: a.i.gaponenko@karazin.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8998-4795>

Левина Маргарита Алексеевна, студентка, Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, пл. Свободы, 6, г. Харьков, Украина, 61022, e-mail: rita.lyova@gmail.com;

В современном мире отдых и туризм несут в себе в большей степени социальную ценность. Развитие туристической деятельности в регионе является частью социально-экономического комплекса, и непосредственно влияет на такие секторы, как промышленность, торговля транспорт, сельское хозяйство и производство товаров народного потребления и является одним из перспективных направлений в формировании ВВП экономики. Именно имеющиеся туристические ресурсы и главные объекты туристической инфраструктуры создают необходимость для детального изучения и анализа их состояния использования и перспектив в туристической деятельности. В статье анализируется современное состояние, проблемы и перспективы туристической индустрии Полтавской области. Предметом исследования статьи являются особенности развития туризма в Полтавской области. Цель состоит в выявлении особенностей, проблем и перспектив развития туризма в Полтавской области. Задача: выявление особенностей рынка туристических услуг Полтавщины и перспектив развития туристических услуг. Используются общенаучные методы: аналитический, статический, описательный, сравнительный. Получены следующие результаты: на основе проведенного исследования, было выявлено, что Полтавщины имеет большой туристический потенциал, однако имеет и слабые стороны в развитии туризма. Доказано, что Полтавская область может предложить конкурентоспособные туристические продукты по всем перспективными туристическими направлениями и имеет все возможности успешного выхода на туристический рынок при условии преодоления имеющихся проблем. Выводы: необходимо повышение уровня основных направлений стимулирования туристической деятельности, что будет способствовать укреплению экономики, наполнению бюджета, созданию мощной туристической отрасли и сохранению историко-культурного наследия.

Ключевые слова: динамика туристских потоков, индустрия туризма, туризм, туристическая инфраструктура, туристический рынок, SWOT-анализ.

Література

1. Головне управління статистики у Полтавській області. Офіційний веб-сайт. URL: <http://pl.ukrstat.gov.ua>
2. Про здобутки сфери культури області. URL: <http://www.poltavaculture.gov.ua/upravlinnya/zviti-pro-robotu/1863-pro-zdobutki-sferi-kulturi-oblasti.html>
3. Стратегія розвитку туризму та курортів у Полтавській області на 2019 – 2029 роки. // Полтавська обласна державна адміністрація департамент культури і туризму. URL: <http://poltavaculture.gov.ua/uk/informatsiia/zahalna-informatsiia1/219-stratehiya-rozvytku-turyzmu-ta-kurortiv-u-poltavskiy-oblasti-na-2019-2029-roky>
4. Туристичний логотип Полтави. URL: <https://tribuna.pl.ua/news/turistichnij-logotip-poltavi-stvoriv-ukrayinofob/>.
5. Чотири райони Полтавщини створюють потужний туристичний кластер. URL: <http://oblrada.pl.ua/index.php/the-news/10034-chotiri-rajoni-poltavschini-stvorjat-potuzhnij-turistichnij-klaster>
6. Babenko, V. O., Petuhova, V. O., Perepelitsia, A. S. Forming of informatization strategic prospects for Ukraine in conditions of world economy globalization. *Scientific Bulletin of Polissia*. 2017. Vol. 1, No. 2 (10). P. 24-34. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2017-1-2\(10\)-24-34](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2017-1-2(10)-24-34)
7. Babenko V., Perevozova I., Kravchenko M., Krutko M., Babenko D. Modern processes of regional economic integration of Ukraine in the context of sustainable development. *Modern processes of regional economic integration of Ukraine in the context of sustainable development. E3S Web Conf.* 2020. 166, P. 12001. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016612001>.
8. Haponenko H. I., Kravchuk I. I., Kravchuk I. A., Shamara I. M., Marchuk N. A. The information means to promotion green tourism. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2019. Vol 4, No 31. P. 497-505. <https://doi.org/10.18371/fcapter.v4i31.191003>

References

1. General Statistics Service of Poltava region. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. About achievements of sphere of culture of area. Available at: <http://www.poltavaculture.gov.ua/upravlinnya/zviti-pro-robotu/1863-pro-zdobutki-sferi-kulturi-oblasti.html>
3. Strategy for the development of tourism and resorts in the Poltava region for 2019 – 2029. Available at: <http://poltavaculture.gov.ua/uk/informatsiia/zahalna-informatsiia1/219-stratehiya-rozvytku-turyzmu-ta-kurortiv-u-poltavskiy-oblasti-na-2019-2029-roky>
4. Tourist logo of Poltava. Available at: <https://tribuna.pl.ua/news/turistichnij-logotip-poltavi-stvoriv-ukrayinofob/>.
5. Four districts of Poltava region will create a powerful tourist cluster. Available at: <http://oblrada.pl.ua/index.php/the-news/10034-chotiri-rajoni-poltavschini-stvorjat-potuzhnij-turistichnij-klaster>
6. Babenko, V. O., Petuhova, V. O., Perepelitsia, A. S. (2017). Forming of informatization strategic prospects for Ukraine in conditions of world economy globalization. *Scientific Bulletin of Polissia*, Vol. 1, No. 2 (10), P. 24-34. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2017-1-2\(10\)-24-34](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2017-1-2(10)-24-34)
7. Babenko V., Perevozova I., Kravchenko M., Krutko M., Babenko D. (2020) Modern processes of regional economic integration of Ukraine in the context of sustainable development. *Modern processes of regional economic integration of Ukraine in the context of sustainable development. E3S Web Conf.*, 166, 12001. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016612001>.
8. Haponenko H. I., Kravchuk I. I., Kravchuk I. A., Shamara I. M., Marchuk N. A. (2019) The information means to promotion green tourism. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. Vol 4, No 31, P. 497-505. <https://doi.org/10.18371/fcapter.v4i31.191003>